

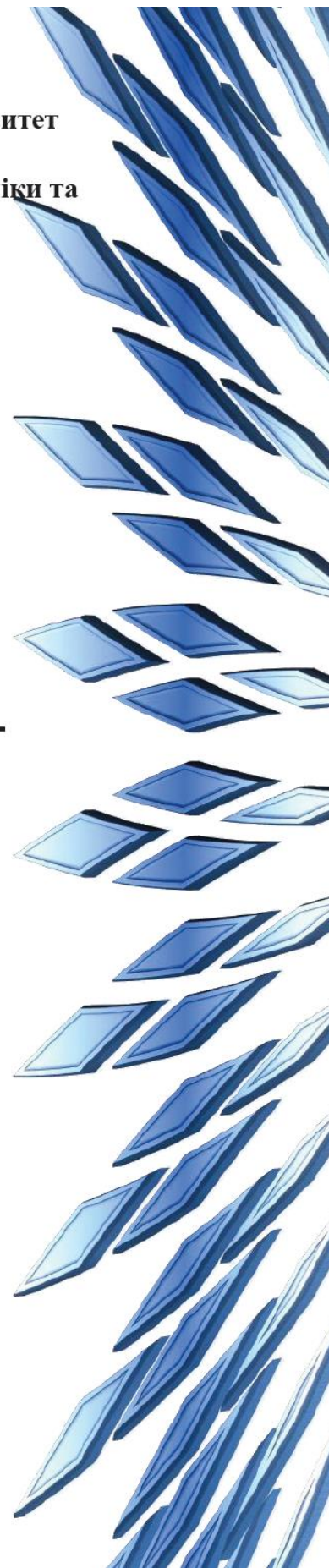
Міністерство освіти і науки України
Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка
Науково-навчальний інститут фінансів, економіки та
менеджменту
Кафедра фінансів і банківської справи

**«ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА:
ДЕРЖАВА, РЕГІОН,
ПІДПРИЄМСТВО»**

**Матеріали V Всеукраїнської
науково-практичної Інтернет-
конференції
з міжнародною участю**

20 грудня 2018 р. – 20 січня 2019 р.

Полтава
2019

УДК 330.336

E45

Редакційна колегія:

В.О. Онищенко, д.е.н., професор; Г.В. Козаченко, д.е.н., професор;
Л.О. Птащенко, д.е.н., професор; С.В. Онищенко, д.е.н., доцент;
Т.М. Завора, к.е.н., доцент.

E45 Економічна безпека: держава, регіон, підприємство: Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції з міжнародною участю, 20 грудня 2018 р. – 20 січня 2019 р. – Полтава: ПолтНТУ, 2019. – 161 с.

ISBN 978-966-616-177-5

У збірнику матеріалів V Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції з міжнародною участю представлено результати розвитку теорії економічної безпекології, теоретичні та методологічні аспекти системотворення економічної безпеки держави, регіону та підприємства, забезпечення економічної безпеки держави, регіону, підприємства (концепції, напрями дій, способи та алгоритми), оцінювання економічної безпеки держави, регіону, підприємства.

Участь у конференції взяли науковці та практики з м. Київ, Львів, Харків, Одеса, Сєвєродонецьк, Хмельницький, Вінниця, Кривий Ріг, Полтава.

Призначений для фахівців з економічної безпеки, науковців, викладачів, аспірантів, докторантів та студентів.

Тези надано в авторській редакції. За виклад, зміст, достовірність та відсутність плагіату у тезах відповідають автори.

УДК 330.336

ISBN 978-966-616-177-5

© Полтавський національний технічний
університет імені Юрія Кондратюка

методологічного осмислення та системного підходу. Зокрема, складність проблеми об'єктивно вимагає застосування як загальнонаукових і спеціальних методів так і нетрадиційних логіко-сміслових дослідницьких прийомів, принципів та способів наукового пізнання, яка включає вивчення передумов, визначення логічної структури дослідження, інструментарію пізнавальної діяльності.

Література

1. Varnaliy Z., Onyshchenko S , Zavora T. Construction complex development influence on region social and economic security. International Journal of Engineering & Technology. 2018. 7 (3.2) P. 469-472. DOI: 10.14419/ijet.v7i3.2.14574
2. Власюк О. С. Теорія і практика безпеки в системі науки про економіку : наукова доповідь. К., 2008. 48 с.
3. Методика розрахунку рівня економічної безпеки України (Наказ Мінекономіки від 02.03.2007 р. №60). URL: http://me.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=97980&cat_id=97856.
4. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України (Наказ Мінекономрозвитку і торгівлі від 29.10.2013 р. №1277). URL: <http://me.kmu.gov.ua/>
5. Фісун К. А. Методологія програмування розвитку регіонів України. Харків, 2007. 401 с.
6. Третьак В. В. Розвиток регіональних зовнішньоекономічних зв'язків: питання теорії та практики : монографія. Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2005. 331 с.
7. Моделі ідентифікації макроекономічних дисбалансів в Україні : монографія / за ред. М. І. Скрипниченко. К., 2015. 544 с.

ФІЛОСОФІЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ СТРУКТУРНИХ ДИСБАЛАНСІВ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

В.В. Коваленко, *доктор економічних наук, професор*
Одеський національний економічний університет, м. Одеса

В умовах зростаючої відкритості економіки держав і послідовної їх інтеграції у світове господарство забезпечення безпеки банківської системи є актуальним завданням. Це зумовлено впливом зовнішнього середовища, яке сьогодні характеризується елементами поглиблення фінансової кризи, і внутрішнього середовища, зокрема посиленням конкуренції та консолідації банківського бізнесу. Вплив внутрішнього середовища зумовлює виникнення загроз, які перешкоджають процесу

реалізації стратегічних напрямків розвитку банківської системи з точки зору прибутковості і мінімізації ризиків. Тому проблема зміни філософії безпеки банківської системи є досить актуальною і повинна розглядатися як системоутворювальний елемент нейтралізації структурних дисбалансів економіки України.

За результатами аналізу наукової літератури з питань фінансової безпеки банків та інших суб'єктів господарювання можна виділити декілька підходів до трактування сутності поняття «фінансова безпека» [1]:

фінансова безпека як один зі складників економічної безпеки суб'єкта господарювання з відповідними інструментами управління (підхід відображено в наукових працях І.В. Багровецької, К.С. Горячевої, М.М. Єрмошенко, Є.М. Івашини, Л.С. Козак, Л.А. Некрасенко, Ю.М. Рибалки, І.В. Чібісової);

фінансова безпека як самостійний об'єкт управління, що здатний ефективно використовувати свій ресурсний потенціал (підхід підтримують такі науковці, як О.В. Ареф'єва, Є.К. Бондаренко, В.С. Домбровський, О.С. Журавка, А.О. Єпіфанов, В.І. Мунтіян, Т.Б. Кузенко, О.Л. Плachtун, Ю.Б. Кракос);

фінансова безпека як певний фінансовий стан суб'єкта господарювання, який характеризується відповідною стійкістю до зовнішніх і внутрішніх загроз (підходу дотримуються такі науковці як І.О. Бланк, О.І. Воробйова, О.Е. Пономаренко, І.В. Нартова та Я.О. Кіріченко та інші.);

фінансова безпека як стан захищеності фінансових інтересів суб'єкта господарювання від різноманітних загроз (четвертий підхід охарактеризовано у працях Я. І. Мулик);

фінансова безпека як діяльність суб'єкта з управління ризиками (підхід, що реалізований у наукових працях О.А. Кириченко, І.В. Кудрі, А.І. Бартиш).

В сучасних умовах розвитку банківського бізнесу виникає потреба у розробленні нової філософії безпеки банків, виходячи з того, що вона має безпосередній вплив на подолання структурних дисбалансів економіки України

1. Фактори, що викликають структурні дисбаланси економіки: забезпечення незалежності, ефективності і конкурентоспроможності фінансово-кредитної сфери держави, яка знаходить своє відображення в системі критеріїв та індикаторів її стану, що характеризують такі аспекти, як збалансованість фінансів, достатню ліквідність активів, збалансованість внутрішнього і зовнішнього боргу, дефіциту бюджету та наявність необхідних грошових і золотовалютних резервів; рівень захищеності фінансових інтересів на макро- і мікрорівнях, рівнях фінансових відносин;

стан митно-тарифної, фінансової, валютної, бюджетної, податкової, грошово-кредитної, розрахункової, інвестиційної, банківської і фондової систем; стан фінансових потоків в економіці, яке може бути охарактеризоване збалансованістю і наявністю відпрацьованих і ефективних механізмів регулювання і саморегулювання.

2. *Фактори, що впливають на рівень безпеки банків:* структурні дисбаланси між попитом і пропозицією на кредитні ресурси банків; дефіцит залучення коштів для формування ресурсної бази банків; оцінювання реальної якості активів та балансів українських банків; вирішення питання з капіталізацією банків до рівня міжнародних та національних стандартів; питання покращення бізнес-клімату для подолання структурних проблем задля довгострокового розвитку вітчизняної банківської системи; проблеми реформування законодавства про банкрутство боржників з метою прискорення процесу банкрутства та наближення його до найкращих практик Європейського Союзу; проблеми реформування системи примусового стягнення заборгованості, відчуження та реалізації заставного майна з метою спрощеної процедури відчуження об'єктів застави на користь кредиторів.

Виходячи із зазначеного, забезпечення фінансової безпеки банківської діяльності повинно виходити із формування нової філософії її досягнення на концептуальній основі [2].

Етимологічне джерело: безпека - система заходів, що забезпечує захищеність інтересів власників, клієнтів, працівників та керівництва банку від зовнішніх і внутрішніх загроз.

Онтологічна сутність: процес досягнення стану захищеності фінансових інтересів банку, що виявляються в ході реалізації його статутних цілей і завдань, і полягає в створенні сприятливих умов для реалізації всіх передбачених статутом видів банківської діяльності. Рівень забезпечення фінансової безпеки банку визначається загальноприйнятими критеріями його надійності, а також іншими показниками, що характеризують його здатність протистояти різним негативним явищам.

Гносеологія дослідження: загальнометодологічні положення вивчення фінансових відносин, зовнішніх та внутрішніх загроз, їх структурування.

Поняття: сукупності умов, за яких потенційно небезпечні для фінансового стану комерційного банку дії чи обставини, попереджені чи зведені до такого рівня, за якого вони не здатні завдавати шкоди встановленому порядку функціонування банку, збереженню й відтворенню його майна та інфраструктури і перешкоджати досягненню банком статутних цілей; стан захищеності фінансових інтересів комерційного банку, його фінансової стійкості, а також середовища, в якому він

функціонує

Генеральна мета: забезпечення фінансово стійкого функціонування банку та уникнення загроз його безпеці, захист законних інтересів банку від протиправних посягань, охорона життя і здоров'я персоналу, недопущення крадіжок фінансових ресурсів та матеріально-технічних засобів, знищення майна і цінностей, розголошення, втрати, витоку службової інформації.

Суб'єкти: держава, Національний банк України, банки, партнери і клієнти банків, служби безпеки банків.

Об'єкти: персонал банку, фінансові ресурси, матеріальні цінності, новітні технології, інформаційні ресурси;

Завдання: прогнозування, виявлення і подолання загроз, віднесення інформації до категорії обмеженого доступу; створення механізму й умов для оперативного реагування на загрози безпеки, максимально можливої локалізації загроз, що завдані фізичними та юридичними особами.

Принципи: комплексність, своєчасність, безперервність, активність, законність, економічна доцільність, взаємодія і координація, удосконалення, централізація управління, законності, багатомірності, дотриманості максимально допустимого рівня транспарентності.

Методи: управління ризиками, резервування, внутрішній контроль, оцінка та аналіз.

Література

1. Лиса О. В. Фінансова безпека суб'єктів господарювання в сучасних умовах. Економічний аналіз: зб. наук. праць. 2016. Том 26. № 1. С. 57-63.
2. Коваленко В. В. Філософія безпеки банків в умовах структурних дисбалансів економіки України. Економічний форум. 2016. № 2. С. 256-262.

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ РОЗКРИТТЯ БАНКІВСЬКИМИ УСТАНОВАМИ УКРАЇНИ ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН ТА РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ

О.А. Кривенко, *старший викладач*

Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка, м. Полтава

Базові вимоги відносно розкриття банківськими установами України публічної інформації про фінансовий стан та результати діяльності закладено більше 10-ти років тому, у прийнятій постанові Правління Національного банку України №98 від 28.03.2007, якою схвалено Методичні рекомендації щодо вдосконалення корпоративного управління в банках України [3].